

Nr 23.

Av herr **Bergqvist m. fl.**, om anslag till fortsättande av inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare m. m.

Av bilaga till innevarande års statsverksproposition, *avdelningen utgifter för kapitalökning*, sid. 210, inhämtas, att landshövdingen i Norrbottens län G. Malm i skrivelse den 13 oktober 1919 väckt förslag om vissa åtgärder till förbättrande av trafikförhållandena inom länet. I denna skrivelse framhålles, hurusom kristiden i Norrbottens järnväglösa bygder övat ett särskilt tryck genom de ofantligt ökade landsvägsfrakterna för såväl personer som gods. Befolkningen motsåge därför med längtan den dag, då det löfte om bättre tider, som låge i riksdagens beslut om byggande av inlandsbanan med dess tvärbanor, komme att infrias. Landshövdingen Malm hade för egen del kommit till den uppfattningen, att beträffande järnvägsleder önskemålen för Norrbottens läns vidkommande i främsta rummet borde inriktas på dels framdragande av den av 1917 års riksdag beslutade tvärbanan Jörn—Gubblijaur i första hand samt så snabbt som möjligt till Arvidsjaurs kyrkoby, och dels fortsättande snarast möjligt av inlandsbanan från Porjus till Jockmocks kyrkoplats.

Beträffande tvärbanan från Jörn framhåller landshövdingen Malm, att genom byggande av denna bana fram till Arvidsjaurs kyrkoplats den folkrika och synnerligen utvecklingskraftiga Arvidsjaurs kommun med en folkmängd av över 7,000 personer skulle bliva nöjaktigt hulpen. Men även den ovanför liggande Arjepluogs socken, vars folkmängd uppginge till 3,173 personer, skulle därmed komma i ett väsentligt bättre läge, då den till övervägande del hade sjökommunikation till det från Arvidsjaurs kyrkoplats på 2,6 mils avstånd belägna Avaviken. Fortsättningen från Arvidsjaurs kyrkoby borde emellertid upptagas, så snart det statsfinansiella läget det medgäve.

I fråga om inlandsbanans fortsättande från Porjus till Jockmocks kyrkoplats yttrar landshövdingen Malm, att med hänsyn till den centrala ställning kyrkoplatsen intager i denna Sveriges största sockens liv banans framdragande till denna ort vore en angelägenhet av största betydelse.

Därmed skulle ock socknens behov av järnvägsförbindelser tillsvidare vara fyllt.

Skrivelsen slutar med en hemställan, bland annat, om framställning till innevarande års riksdag om anslag, dels för påbörjande, helst under år 1920 eller eventuellt under år 1921, av tvärbanan Jörn—Gubblijaur på sträckan Jörn—Arvidsjaur's kyrkoby, och dels för fortsättande av inlandsbanan från Lule älv till Jockmocks kyrkoby, så att denna sträcka kunde öppnas för trafik, så snart bron över nämnda älv blivit färdigställd.

Vad landshövdingen Malm sålunda anfört angående behovet av snara åtgärder till förbättrande av kommunikationsförhållandena i Norrbottens vidsträckta län grundar sig på faktiska förhållanden och kan icke i något avseende jävas. Ett oeftergivligt villkor, för att länet skall kunna gå framåt och tillvarataga de utvecklingsmöjligheter, som finnas, är, att kommunikationsväsendet, vilket fortfarande är mycket bristfälligt, kraftigt och snabbt förbättras. De förslag, vilka i fråga om järnvägsförbindelser blivit i den åberopade skrivelsen framställda, omfatta visserligen icke mer än en bråkdel av de behov, som förefinnas, men då tillgodoseendet av kommunikationsbehoven måste ske successivt, kan givetvis icke allt begäras på en gång. De båda järnvägsleder landshövdingen Malm förordat till omedelbart utförande äro för länet synnerligen viktiga. Vad angår tvärbanan från Jörn till Arvidsjaur's kyrkoby kommer den att genomlöpa trakter med synnerligen rika odlingsmöjligheter, varför den icke blott får betydelse som ett högst nödigt samfärdsmedel för den ganska talrika befolkning, som redan finnes i orten, utan den blir även en stark hävstång till bygdens uppodling och vidare utveckling.

Även inlandsbanans snara framdragande från Porjus till Jockmocks kyrkoplats är av synnerligen stort behov påkallat. Jockmocks kyrkoplats är en av de större kyrkobyarna i lappmarken och centralpunkten för Sveriges vidsträcktaste socken. Sin utfartsväg har denna plats för närvarande över Murjeks järnvägsstation, som ligger på ett avstånd av 6 1/2 mil från densamma. I socknens nordöstra del på gränsen mot Gällivare har under de senare åren uppväxt ett betydande industrisamhälle vid Porjus, med en folkmängd, som redan helt säkert överstiger 2,000 personer. Detta samhälle är beläget på mer än 5 mils avstånd från Jockmocks kyrkoplats, med vilken det icke ens har landsvägsförbindelse. Det är lätt att förstå, att stora olägenheter skola göra sig gällande genom dessa båda huvudplatsers isolering från varandra, helst som de i kommunalt hänseende höra ihop och därför måste stå i förbindelse med varandra. Härav framgår otvetydigt, att inlandsbanans snara framdragande

från Porjus till Jockmock är en synnerligen trängande angelägenhet för orten.

I sitt yttrande till statsrådsprotokollet har departementschefen medgivit, att de framförda önskemålen rörande tvärbanan Jörn—Gubblijaur samt forcering av inlandsbanebygget äro synnerligen behjärtansvärda. Emellertid har han med åberopande av vad järnvägsstyrelsen yttrat i ärendet avstått från att av innevarande års riksdag äska anslag för påbörjande av nämnda tvärbana samt med hänsyn till de rådande förhållandena å lånemarknaden jämväl föreslagit en nedsättning av det utav järnvägsstyrelsen för inlandsbanan begärda anslagsbeloppet. Detta måste betecknas som mycket beklagligt och har verkat förstämning inom Norrbotten, något som bland annat framgår av en i tidningarna relaterad skrivelse till statsrådet och chefen för civildepartementet från Arvidsjaur sockens järnvägskommitté. Från samma kommitté har även till länets representanter i riksdagen ingått en skrivelse, däri med avseende på tvärbanan Jörn—Gubblijaur bland annat anföres följande:

»De motiv, som förut av statsmyndigheter och andra anförts för denna tvärbanas snara påbörjande, förefinnas alltjämt, och ju längre det dröjer innan arbetena igångsättas, desto mer trängande blir behovet av banan. Inom Arvidsjaur socken har uppgjorts en plan för anläggande av ett omfattande vägnät. För att emellertid vägarbetena skola kunna med kraft påbörjas fordras dock, att järnvägslinjen är till sitt läge bestämmd, och är detta av särskild vikt för sträckan Arvidsjaur—Gubblijaur. Här är nämligen en landsväg till socknens övre delar under byggnad, och måste arbetena avstanna med innevarande år, om järnvägslinjen icke blir renstakad och stationer och hållplatser till sina lägen exakt bestämda. Många och betydelsefulla arbeten såväl för kommunen som statsskogarna vänta endast på järnvägen för att komma till utförande.»

Beträffande järnvägsstyrelsens äskanden inhämtas av statsverkspropositionen, att styrelsen på angivna skäl icke ansett sig böra begära någon framställning till innevarande års riksdag om anslag till tvärbanan Jörn—Gubblijaur. Till inlandsbanebygget har styrelsen äskat tillhoppa 8,900,000 kronor, därav 1,900,000 kronor på tilläggsstat för 1920. Tilläggsanslaget skulle fördelas med 1,000,000 kronor på inlandsbanans södra del och 900,000 kronor på dess norra del. Av det för år 1921 begärda anslaget å 7,000,000 kronor skulle 800,000 kronor användas för arbetena å norra delen. Emellertid har departementschefen funnit sig icke kunna förorda, att för inlandsbanans fortsättande av innevarande års riksdag äskades högre belopp än tillhoppa 5,300,000 kronor, därav 1,900,000

kronor på tilläggsstat för år 1920, varjämte han uttalat, att det för år 1921 begärda anslaget å 3,400,000 kronor syntes böra avses för banans södra del.

Då sålunda intetdera av de här ovan berörda för Norrbottens län så betydelsefulla önskemålen lett till någon framställning till innevarande års riksdag från Kungl. Maj:ts sida, har det icke kunnat undvikas, att sådan framställning sker genom enskild motion. De skäl, som av järnvägsstyrelsen och departementschefen anförts för uppskov, skola visserligen icke underskattas, men det rådande behovet talar ett ännu kraftigare språk än dessa skäl. Till utgångspunkt i fråga om de anslagsbelopp, som lämpligen böra begäras, torde kunna tagas det belopp, som järnvägsstyrelsen äskat på 1921 års riksstat för fortsättning av inlandsbanebygget, eller 7,000,000 kronor, men med sådan fördelning, att jämväl tvärbanan Jörn—Gubblijaur kan börja byggas å sträckan Jörn—Arvidsjaur kyrkoby och renstakning av hela bansträckan ske under år 1921, samt att jämväl samtidigt arbetena kunna i något större omfattning upptagas å inlandsbanan från Lule älv till Jockmocks kyrkoplats. Skillnaden mellan vad järnvägsstyrelsen och vad Kungl. Maj:t äskat för inlandsbanan eller 3,600,000 kronor skulle alltså bli vad som av riksdagen begäres på 1921 års stat för de båda ifrågavarande järnvägssträckorna. Detta belopp torde lämpligen böra fördelas så, att 2,000,000 kronor anslås för påbörjande av tvärbanan Jörn—Gubblijaur med utgångspunkt från Jörn och 1,600,000 kronor för fortsättande av inlandsbanan från Porjus till Jockmocks kyrkoplats.

Med åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville för fortsättande av inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor, därav 1,600,000 kronor till dess norra del mellan Lule älv och Jockmocks kyrkoplats, samt

att riksdagen ville för påbörjande av tvärbanan Jörn—Gubblijaur å sträckan Jörn—Arvidsjaur kyrkoby och för renstakning av banan i dess helhet för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Stockholm den 17 januari 1920.

O. Bergqvist.

Paul Hellström.

D. Hansén.

Bernhard Rutqvist.

N. J. F. Almqvist.